Telefon № 11. Cena 25 groszy.

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-łam. wiersz 15 groszy. Reklamy przed działem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska" wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesołowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna zgóry. Ogłoszenia płatne natychm. Redaktor odpowiedz. Władysław Wesołowski, Nowe.

Nr. 17. Nowe, sobota 27-go kwietnia 1935 r. Rok XII.

Następny numer naszej gazety wydajemy w czwartek, dnia 2-go maja b. r.

Wydawnictwo.

Nowa Konstytucja podpisana.

We wtorek odbył się na zamku w t. zw. sali rycerskiej, ozdobionej cyklem wielkich obrazów historycznych, akt złożenia przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej podpisu na ustawie konstytucyjnej.

Nową Konstytucję, zaopatrzoną już w podpisy wszystkich członków rządu, Prezydent R. P. uprawomocnił około godz. 19.30. W chwili, gdy Prezydent przystąpił do czynności podpisania, rozległ się pierwszy strzał armatni, potem następne — razem 101.

Nowa Konstytucja, wchodząca teraz w życie, ma otworzyć nowy okres. Polsce ma dać siły zdrowe i niespożyte. Ten jednak cel zostanie osiągnięty, o ile życie wewnętrzne oparte będzie na zasadach, głoszonych przez światopogląd chrześcijański — na sprawiedliwości, równości i miłości społecznej. Z Nową Konstytucją ma otrzymać Polska silny rząd. A o ile ten silny rząd oprze się na nieograniczonych siłach całego zdrowo myślącego społeczeństwa — przyniesie to państwu i wszystkim obywatelom niezliczone korzyści.

W rocznicę wiekopomnej Konstytucji 3 Maja urządza miejscowe koło T. C. L. o godzinie 20-tej na sali p. Borkowskiego

Wieczornicę

z tańcami, na którą ma zaszczyt Szan. Obywatelstwo Nowego i okolicy niniejszem jak najuprzejmiej zaprosić.

Wstęp od osoby 1,— zł. Czysty zysk przeznacza się na zakup książek dla miejscowej bibljoteki T. C. L.

Uprasza się również o wydatne poparcie zbiórki ulicznej w tym dniu.

ZARZĄD:

Tytulski prezes. Lewandowska skarb. Graczyk sekr.

Czy jesteś już członkiem L. O. P. P.?

L. O. P. P. a obrona powietrzna.

Udział L. O. P. P. w organizowaniu obrony powietrznej jest jasno określony celami i statutem L. O. P. P.

Z jednej strony L. O. P. P. udziela poparcia materjalnego i moralnego naszemu lotnictwu, z drugiej strony dąży do wyszkolenia i wyposażenia potrzebnych w ogólnej organizacji obrony przeciwgazowej odpowiednich drużyn z pośród ludności cywilnej. W dalszej konsekwencji L. O. P. P. dąży do zaznajomienia i przysposobienia do obrony przed niebezpieczeństwem, zagrażającem z powietrza, całe społeczeństwo.

Im więcej członków L. O. P. P. tem większe i silniejsze będą nasze siły obronne w powietrzu i na ziemi.

Do obrony przed gazami muszą się przygotować wszyscy obywatele państwa — a więc i obywatele naszego miasteczka.

Wpisy na członków przyjmuje miejscowe koło L. O. P. P.

Karty uczestnictwa

(bilety ulgowe) na Targi Międzynarodowe w Poznaniu są do nabycia w Urzędzie Pocztowym Nowe.

„Wschód dla Wschodu".

Wystąpienie Japonji z Ligi Narodów uprawomocniło się ostatecznie.

Obecnie jesteśmy świadkami japońsko-chińskiego zbliżenia. Poraz pierwszy od czasu wypadków mandżurskich najwyżsi funkcjonarjusze rządu chińskiego w Nankinie i Kantonie odbywają niemal codzienne konferencje z przedstawicielami Japonji. Rozmowom tym towarzyszą serdeczne oświadczenia. Padają zapewnienia o gospodarczej i politycznej współpracy obu państw. Japonja liczy się poważnie z uznaniem buforowego państwa Mandżuko przez Chiny.

Kiedy to się stanie — trudno powiedzieć, faktem jest, że Chiny nie żądają więcej zwrotu Mandżurji, zaprzestały bojkotowania i sabotowania Japonji.

Autorytet Ligi Narodów srodze ucierpiał na wschodzie. Aeropag genewski rzucił wprawdzie klątwę na Japonję za jej akcję w Mandżurji, ale nie wyciągnął z tego żadnych konsekwencyj, co się przyczyniło do rozczarowania w Chinach. I nie widząc pomocy na Zachodzie, dojrzano ją w haśle „Wschód dla Wschodu". Istotną przyczyną zbliżenia chińsko-japońskiego jest przeświadczenie, że Zachód nie może dać Wschodowi nic prócz wyzysku.

Pogłębiający się kryzys w Chinach jest źródłem zmiany w dotychczasowej orjentacji. Sytuacja gospodarcza w Chinach jest zupełnie specyficzna. Przyczyny katastrofy gospodarczej są różnorodne. Rolnictwo upada wskutek przeludnienia i złej administracji, kraj jest wyniszczony przez wojnę domową, przez brak środków komunikacyjnych, olbrzymich podatków, wysokich czynszów dzierżawnych. Ale to jeszcze nie wszystko. Chiny posiadają stale olbrzymi deficyt w handlu zagranicznym, do czego się w dużej mierze przyczynia z jednej strony brak ustabilizowanej waluty, oraz uprzewiljowane stanowisko wielkich mocarstw. Skoro jeszcze uwzględnimy fatalne stosunki w administracji państwowej, które spowodowały zupełny upadek autorytetu rządu, oraz bezskuteczne, ale kosztowne wyprawy przeciwko chińskim prowincjom czerwonym, otrzymamy obraz położenia Chin. Wprowadzenie przez Stany Zjednoczone srebra do obiegu walutowego jeszcze bardziej pogrążyło Chiny, gdyż poważne zapasy srebra, stanowiącego pokład waluty Chińskiej, odpłynęły do Stanów Zjednoczonych. W tych warunkach pomoc z zewnątrz jest koniecznością. Chiny padły więc w objęcia Japonji.

Na zmianę orjentacji Japonji wobec Chin wpłynęło w pierwszym rzędzie rozbicie konferencji morskiej w Londynie. Walka o siły zbrojne na Pacyfiku między Anglją, Ameryką i Japonją była zawsze jak najściślej związana z problemem niepodległości Chin. Układ morski z r. 1921 doszedł do skutku jedynie dlatego, że w tymże samym Waszyngtonie zawarto uprzednio słynny pakt 9-ciu, gwarantujący niepodległość i niepodzielność Chin, oraz zapewniający wszystkim państwom korzystania z zasady „otwartych drzwi" w obrotach handlowych z Chinami. Pod koniec ubiegłego roku wypowiedziała Japonja umowę waszyngtońską i żądała dla siebie tonażu w równej wysokości jak Anglja i Ameryka.

W Japonji istnieją jednak i gospodarcze przesłanki zbliżenia z Chinami, podstawą ich jest wielki plan stworzenia jednego organizmu gospodarczego japońsko-chińsko-mandżurskiego. Plan ten opiera się na fakcie, że przemysł japoński musi znaleźć rynki zbytu. Wielkie rynki zachodnie bronią się przed konkurencją japońską. Przemysł, który dziś kwitnie dzięki zamówieniom wojskowym, może jutro znaleźć się w obliczu ciężkiego przesilenia. Mandżuko jest niewystarczającym rynkiem, a w Chinach istnieją nieograniczone możliwości. Japonja chce zreorganizować Chiny, eksploatować ich bogactwa naturalne, (bawełna, ruda żelazna, węgiel). Oczywiście Japonja zamierza również rozbudować przemysł w Chinach i popierać uprzemysłowienie kraju, ale nie w większym zakresie, aniżeli tego wymagać będzie konieczność.

Wspólna akcja Chin i Japonji, polegająca na wzajemnem zbliżeniu, zwróciła uwagę mocarstw zachodnich. Ameryka i Anglja są dziś bardziej zainteresowane Chinami, aniżeli kiedykolwiek; sytuację zaś wykorzystują Chińczycy, rokując o pożyczkę.

Chiny sądzą, że zbliżenie z Japonją pod groźnem hasłem „Wschód dla wschodu" wpłynie na pozyskanie pomocy ze strony mocarstw zachodnich na warunkach dogodniejszych.

Manewry Nankinu wywołują w Japonji zarzuty, przedstawiciele armji japońskiej są pełni rezerwy i braku zaufania wobec swoich partnerów.

Powstają orjentacje „wschodnie" i „zachodnie" nankińskie i kantońskie, ale w gruncie rzeczy Chiny myślą szczerze o zbliżeniu z Japonją. Hasło oparcia się o mocarstwa zachodnie zbankrutowało. Okazało się bowiem, że Japonja potrafiła przeprowadzić wbrew Lidze Narodów swój plan i miała ku temu dość siły. Obecnie Chiny usiłują jedynie wygrywać taktyczne mocarstwa zachodnie przeciw Japonji, aby wytargować dla siebie lepsze warunki. Tak się przedstawia zmiana frontu chińskiego — wobec Europy z jednej, wobec Japonji z drugiej strony.

ELEKTRYFIKACJA W STU PROCENTACH.

Jedyną miejscowością w Europie, która została całkowicie zelektryfikowaną, jest gmina Hellevetshuis w Holandji. Zarząd wymienionej gminy uznał energję elektryczną za najbardziej racjonalną w użyciu i skasował istniejącą gazownię. Obecnie mieszkańcy tej gminy oświetlają swe mieszkania, ogrzewają je, oraz napędzają motory wyłącznie prądem elektrycznym.

NOWY STOP.

W angielskich zakładach metalurgicznych został wynaleziony nowy stop, noszący nazwę Ceraluminjum. Odznacza się on wysokowartościowemi własnościami wytrzymałościowemi i odlewniczemi. Stop ten uzyskuje się przez dodanie pewnej ilości pierwiastka ceru do aluminjum. Dzięki temu, odlewy wykonane z tego stopu są daleko elastyczniejsze przy zwiększonej twardości. Ma to duże znaczenie przy odlewach karterów do silników samochodowych i lotniczych.

Apel do interesu.

Rozpoczęła się w dniu 10 kwietnia subskrypcję Pożyczki Inwestycyjnej, jeden z naszych czołowych finansistów nazwał apelem do interesu obywatela. Określenie to jest dość trafne. Niewątpliwie, po niedawnej Pożyczce Narodowej, której subskrypcja odbywała się pod znakiem całej gamy haseł ogólnopaństwowych, nową Pożyczkę Inwestycyjną skonstruowaną w ten sposób, że momenty osobistego interesu subskrybenta grają w niej dużą rolę.

Chęć zainteresowania obywateli Pożyczką Inwestycyjną przejawia się przedewszystkiem w tem, że nadano jej charakter Pożyczki Premjowej. Papier, który subskrybent otrzyma, nietylko przynosić będzie stały procent, niewiele niższy od oprocentowania wkładów oszczędnościowych, ale uprawniać będzie do udziału w losowaniach premji. Opublikowane tabele losowań przedstawiają się stale zachęcająco, otwierają bowiem przed posiadaczem 100-złotowej obligacji Pożyczki Inwestycyjnej perspektywy wygrania trzy razy w roku poważnych premij, sięgających nawet pół miljona złotych.

Jednakże nietylko w tej perspektywie wygrania fortuny przejawia się „apel do interesu materjalnego" subskrybenta. Moment zainteresowania tkwi również we wprowadzeniu korzystnego dla subskybenta n o v u m w postaci premij od obligacyj wylosowanych do umorzenia. Za stuzłotową obligację — w razie wylosowania — Skarb Państwa płacić będzie 120 zł., w ostatnich zaś latach trwania pożyczki nawet 130 zł.

Najważniejszym bodaj momentem jest jednak przewidziana w rozporządzeniu Ministra Skarbu możność pokrycia subskrybowanej kwoty Pożyczki Inwestycyjnej do 50°/• w papierach Pożyczki Narodowej. Jak wiadomo, Pożyczkę Narodową wypuszczono jako pożyczkę imienną; związano ją w rękach posiadacza, który w razie trudności ma duże kłopoty ze sprzedażą tego papieru. Jest to coś w rodzaju przymusowej oszczędności, od której płaci się coprawda wysoki procent, ale z której nie można, w razie potrzeby, skorzystać. Papier jest niewątpliwie bardzo dobry, ale trudny do zrealizowania.

Niedogodność tę zrozumiano widocznie w rządzie, skoro przy rozpisaniu Pożyczki Inwestycyjnej postanowiono dopuścić obligacje Pożyczki Narodowej do zamiany na Pożyczkę Inwestycyjną. Wystarczy dopłacić do posiadanej obligacji Pożyczki Narodowej jej równowartość w gotówce, którą wpłacić będzie można w dziesięciu ratach, aby otrzymać nowy papier, niepodlegający już, jako papier na okaziciela, ograniczeniom w jego zastawieniu lub sprzedaży.

Autorowie projektu Pożyczki Inwestycyjnej wykazali dużo pomysłowości. Trzeba przyznać, że tym razem pomysłowość ta zużyta została we właściwym kierunku.

Generałowie o wojnie.

Problematem przyszłej wojny, kwestją, jak ma być prowadzona kampanja, w której wezmą udział miljonowe zastępy, zajmują się gorliwie sztaby i generalizacja w całej Europie. Generałowie włoscy i niemieccy podchodzą do tej kwestji od strony pytania: elita, czy armja masowa? Generał Fuller pisze: „Generał, który będzie miał dzisiaj pod swem dowództwem 2 miljony ludzi, nie będzie w stanie, pomimo olbrzymiego skupienia sił, rozwinąć i zużytkować swej wiedzy i talentu strategicznego, czy taktycznego. Trzeba się wyzwolić z hypnozy masy i działań masowych".

„W armji współczesnej, mówi gen. Nehring, przyszłość będzie należeć do „człowieka na motorze". Motoryzacja umożliwi z powrotem prowadzenie wojny ruchomej, elastycznej i usunie wojnę pozycyjną. Nową bronią jest i będzie wóz opancerzony, tank, który pozwoli na pełne wyzyskanie momentu zaskoczenia".

General włoski Moretta jest zdania, że wszelkie formalności, jak wypowiedzenie wojny np., muszą być usunięte. Wojna musi wybuchnąć jak burza, niespodzianie i wtedy tylko przyniesie rozwiązanie. Podpułkownik Feuchter adoptuje znów teorję generała włoskiego Douhet'a o przewadze broni lotniczej i w niej widzi główne narzędzie walki zbrojnej.

Wszyscy zaś fachowcy wojskowi są zdania, iż rozwój i zastosowanie techniki w armji spółczesnej spowodują odsunięcie na drugi plan masowych armij z r. 1914. Syntezą zaś obecną będzie istnienie wysoko postawionej i wykształconej technicznie niezbyt wielkiej elity militarnej, której przypadnie rola narzędzia nagłej ofenzywy, oraz obok niej armji masowej, która działać będzie w drugiej linji, jako narzędzie opanowania i zabezpieczenia tego, co zostało zdobyte i osiągnięte przez armję elitarną.

Najszybszy pociąg.

W Stanach Zjednoczonych uruchomiono na linji kolejowej Chicago—St. Paul pociągi motorowe, składające się z trzech części. Odległość między wymienionemi miejscowościami wynosi 690 km. i pociąg przebiega ją w ciągu 6 godzin. Średnica szybkości pociągu wynoci około 140 km/godz. Cały pociąg otrzymał specjalny kształt aerodynamiczny, celem zmniejszenia szkodliwych oporów powietrza, które przy tej szybkości odgrywają już pewną rolę. Aby osiągnąć większe szybkości na zakrętach, tory na krzywiznach zostały specjalnie przebudowane i otrzymały nachylenia, dochodzące do 5 cali.

Największy okręt świata w ruchu.

Za kilka dni wypłynie na morze z suchego doku, gdzie wmontowano mu śruby, największy okręt transatlantycki na świecie, francuska „Normandie", o pojemności 79.000 tonn, na pokładzie której znajdzie wygodne pomieszczenie 3.300 osób, licząc w tem i załogę złożoną z 1.300 ludzi. „Normandie" rozpocznie teraz jazdy próbne poczem 20 b. m. odbędzie pierwszą wiekszą routę z St. Nazaire do Havra'u, gdzie z tej racji odbędą się wielkie uroczystości. Pierwsza podróż gigantycznego okrętu poprzez Atlantyk, z Havre'u do N. Yorku, wyznaczona jest na 29 maja r. b., przyczem odrazu weźmie „Normandie" w podróży maksymalną szybkość w celu zdobycia „błękitnej wstęgi" oceanów i pobicia rekordu szybkości, który od dwóch lat należy do włoskiego parowca „Rex". Koła oficjalne we Francji, oraz kompanja okrętowa przywiązują dużą wagę do pierwszych podróży „Normandie", spodziewając się, że dzięki sile motorów, oraz najnowszym urządzeniom, okręt francuski zdobędzie dla Francji prymat pierwszeństwa na morzu. Aczkolwiek „Normandie" obliczona jest wyłącznie na zamożną klientelę pasażerską, gdyż posiada ona tylko kabiny pierwszej klasy i turystyczne, urządzone luksusowo, wszystkie prawie miejsca na okręcie zostały już wykupione. Pierwszą swą podróż odbędzie więc „Normandie" w obie strony ku pełnemu zadowoleniu głównego kasjera Compagnie Generale Transatlantique, który będzie mógł wydać polecenie wywieszenia w okienkach kasowych na Gare Maritime w Havrze rzadko oglądanego dzisiaj zawiadomienia: „Komplet. Wszystkie miejsca sprzedane".

Filmy „węchowe".

Gdy po udanych próbach nakręcania filmów dzwiękowych, entuzjaści postępu głosili wszechmoc techniki współczesnej, sceptycy orzekli ironicznie, iż nauka nie wynalazła dotychczas metody nakręcania filmów węchowych, któreby uzupełniały nasze wrażenia wzrokowe i słuchowe. Przedsiębiorcy filmowi, starając się uzupełnić ten brak, poczynili szereg doświadczeń, uwieńczonych pomyślnym rezultatem. Oto ostatnio w jednym z kinoteatrów w dzielnicy Soho, w Londynie odbył się pokaz filmu dźwiękowego, zatytułowanego, „Dziwna Przygoda". Podczas sceny pościgu zbrodniarza przez dwóch detektywów, którzy tropią go, kierując się zapachem perfum jakie zwykle używał, na sali rozpylono owe perfumy, dając widzom złudzenie rzeczywistości.

W Hollywood czynione są również próby w tej dziedzinie i niektóre kina zaopatrzone są w specjalne instalacje do celów „filmu węchowego". Wkrótce instalacje tego rodzaju mają być wprowadzone na terenie całych Stanów Zjednoczonych. Przy wyświetlaniu scen ogrodowych użyte być mają zapachy kwiatowe, ozon rozpylany ma być podczas scen na morzu, egzotyczne olejki wschodnie w czasie, gdy akcja toczyć się będzie w krajach orjentalnych i t. d. Zapachy rozpylane w kinie preparowane są tak, iż rozpuszczają się natychmiast w zetknięciu z powietrzem. Wprowadzanie ich do przewodu instalacji odbywa się na dachu kinoteatru.

Największy silnik Diesla.

Elektrownia w Kopenhadze ostatnio uruchomiła silnik Diesla o mocy 21.000 K. M. Jest to obecnie największa jednostka siłowa w Europie. Silnik został zbudowany przez znaną fabrykę maszyn Burmaister i Wain w Danji. Silnik składa się z 8-miu cylindrów o średnicy 840 m/m i wykonuje 115 obr./min. Przeznaczony on jest do napędu prądnicy, dającej napięcie 6.000 Volt. Wymiary silnika są tak duże, że do obsługi wentylów i rozpylaczy, które znajdują się w górnej jego części, mechanicy dostają się przy pomocy specjalnej windy.

GAZ JAKO ŚRODEK NAPĘDOWY SAMOCHODÓW.

Zagadnienie zastąpienia benzyny jakiemś innem paliwem do napędu silników spalinowych nabiera coraz większego znaczenia. Ten problem jest szczególnie ważny dla tych państw, które albo nie posiadają wcale, albo też mają w małej ilości ropę naftową. Między innemi w jakiej sytuacji znajdują się Niemcy. Jedno z przedsiębiorstw niemieckich wypuściło na rynek samochody o napędzie gazowym. Są to duże autobusy oraz wozy ciężarowe, przeznaczone dla linji towarowych. Jako materjał pędny został zastosowany gaz butan. Silnik o mocy 85 koni autobusu 75 osobowego zużywa na 100 km. 38 kilogramów gazu. Zbiornik samochodu jest przewidziany na 120 kg. gazu. Oprócz butanu wypróbowano również gaz świetlny. Ma on wyższość nad butanem, gdyż daje się sprężać do ciśnienia 200 atmosfer, dzięki czemu zbiorniki mogą być wykonane w znacznie mniejszej objętości. W związku z powyższem, pewne towarzystwo chce uruchomić szereg stacji, na wzór benzynowych, któreby sprzedawały gaz w butlach, znajdujący się pod ciśnieniem 3 atm.

GAŻE KOCICH GWIAZD FILMOWYCH.

„Whitey", dobrze znany w studjach Hollywood'u koci gwiazdor filmowy, przyjął ostatnio engagement, którego warunki czynią zeń najlepiej zarabiającego kota na świecie. Właściciel kota-aktora, Mr. Henry East, zawarł z pewnem towarzystwem filmowem długoterminowy kontrakt, zapewniający jego pupilowi gażę 10 funtów szterlingów tygodniowo. O popularności, jaką się cieszą czworonożne gwiazdy świadczy fakt, że niedawno wydano bankiet na cześć jednego z najpiękniejszych kotów. Menu obiadu składało się z ulubionych przysmaków kociego rodu.

AUTOMATYCZNY ROZKŁAD JAZDY.

Na londyńskim dworu kolejowym „Victoria" zainstalowany został niedawno aparat, odpowiadający automatycznie na pytania w sprawie rozkładu pociągów. W aparacie tym znajduje się oświetlone okienko, w którem wywieszona jest lista stacyj, mających połączenie z dworcem „Victoria". Każdej stacji odpowiada specjalny numer, u dołu zaś okienka znajduje się klawiatura z odpowiedniemi numerami. Za naciśnięciem klawisza, odpowiadającego żądanej stacji, wyskakuje w okienku rozkład wszystkich pociągów, jakie kursują pomiędzy tą stacją a Londynem. Podobne aparaty zainstalowane mają być i na innych dworcach londyńskich.

Z okazji Święta Narodowego, przypadającego na dzień 3-go Maja, proszę Szanowne Obywatelstwo o wywieszenie w dniu tym sztandarów o barwach narodowych.

Program uroczystości:

a) o godz. 9.30 zbiorą się wszystkie towarzystwa i organizacje na dziedzińcu Szkoły Powszechnej, skąd wyruszy pochód z orkiestrą do kościoła farnego na nabożeństwo,

b) po nabożeństwie pochód z Placu Zamkowego na Rynek,

c) na Rynku wygłoszone zostanie przemówienie,

d) defilada przed Ratuszem.

Wieczorem urządza Tow. Czytelni Ludowej na sali p. Borkowskiego zabawę taneczną. Na wstępie wygłoszony zostanie referat o znaczeniu Konstytucji Trzeciego Maja.

Nowe, dnia 24 kwietnia 1935 r.

(—) Kuchczyński

burmistrz j. przewodniczący Komisji Oświatowej.